

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kymmenes jaosto)

10 päivänä heinäkuuta 2014*

Ennakkoratkaisupyyntö — Julkiset hankinnat — Hankinnat, joiden arvo ei saavuta direktiivissä 2004/18/EY säädettyä kynnyksarvoa — SEUT 49 ja SEUT 56 artikla — Suhteellisuusperiaate — Hankintamenettelystä pois sulkemisen edellytykset — Tarjoajan henkilökohtaista asemaa koskevat laadulliset valintaperusteet — Sosiaaliturvamaksujen maksamista koskevat velvollisuudet — Vakavan rikkomisen käsite — Erääntyneiden ja maksettujen summien välinen poikkeama, joka on yli 100 euroa ja yli 5 prosenttia erääntyneistä summista

Asiassa C-358/12,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia (Italia) on esittänyt 15.3.2012 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 30.7.2012, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Consorzio Stabile Libor Lavori Pubblici

vastaan

Comune di Milano,

Pascolo Srl:n

osallistuessa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kymmenes jaosto),

toimien kokoonpanossa: tuomarit A. Rosas, joka hoitaa kymmenennen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, D. Šváby ja C. Vajda (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: M. Wathelet,

kirjaaja: hallintovirkamies A. Impellizzeri,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 11.7.2013 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Consorzio Stabile Libor Lavori Pubblici, edustajinaan avvocato N. Seminara, avvocato R. Invernizzi ja avvocato M. Falsanisi,

— Comune di Milano, edustajinaan avvocata M. Maffey ja avvocata S. Pagano,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

- Pascolo Srl, edustajinaan avvocato A. Tornitore, avvocata F. Femiano, avvocata G. Fuzier ja avvocato G. Sorrentino,
  - Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan avvocato dello Stato G. Aiello,
  - Tšekin hallitus, asiamiehenään M. Smolek,
  - Puolan hallitus, asiamiehinään B. Majczyna ja M. Szpunar,
  - Euroopan komissio, asiamiehinään A. Tokár ja L. Pignataro-Nolin,
- päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 49, SEUT 56 ja SEUT 101 artiklan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa kantajana on Consorzio Stabile Libor Lavori Pubblici (jäljempänä Libor) ja vastaajana Comune di Milano (Milanon kunta) ja joka koskee viimeksi mainitun päätöstä perua ratkaisu, jolla Libor valittiin lopullisesti julkisia rakennusurakoita koskevan sopimuksen sopimuspuoleksi, siitä syystä, että Libor oli laiminlyönyt sosiaaliturvamaksuja koskevan velvollisuutensa 278 euron osalta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 31.3.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/18/EY (EUVL L 134, s. 114), sellaisena kuin se on muutettuna 30.11.2009 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 1177/2009 (EUVL L 314, s. 64; jäljempänä direktiivi 2004/18) toisessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Jäsenvaltioissa valtion, paikallisten yhteisöjen ja muiden julkisoikeudellisten laitosten puolesta tehtyjen hankintasopimusten osalta on noudatettava [EUT-]sopimuksen periaatteita ja erityisesti tavaroiden vapaan liikkuvuuden periaatetta, sijoittautumisvapauden periaatetta ja palvelujen tarjoamisen vapauden periaatetta ja niistä johtuvia periaatteita, kuten yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, syrjimättömyyden periaatetta, vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta, suhteellisuusperiaatetta ja avoimuusperiaatetta. Tietyn arvon ylittävien julkisten hankintojen osalta on kuitenkin suotavaa laatia säännökset, joiden mukaan näitä sopimuksia koskevat kansalliset sopimuksetekomenettelyt sovitetaan yhteisössä yhteen ja jotka perustuvat edellä mainittuihin periaatteisiin, jotta voidaan varmistaa niiden vaikutus ja taata julkisten hankintojen avaaminen kilpailulle. Näitä yhteensovittamista koskevia säännöksiä olisi siten tulkittava edellä mainittujen sääntöjen ja periaatteiden sekä perustamissopimuksen muiden määräysten mukaisesti.”

- 4 Kyseisen direktiivin 7 artiklassa säädetään kynnysarvoista, joista lähtien sovelletaan julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamista koskevia sääntöjä. Julkisten rakennusurakoiden osalta mainitun direktiivin 7 artiklan c alakohdassa vahvistetaan kynnysarvoksi 4 845 000 euroa.

- 5 Direktiivin 2004/18 45 artikla koskee ehdokkaan tai tarjoajan henkilökohtaista asemaa koskevia laadullisia valintaperusteita. Kyseisen artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Hankintamenettelystä voidaan sulkea pois taloudellinen toimija, joka

--

- e) on laiminlyönyt velvollisuutensa suorittaa sen maan, johon taloudellinen toimija on sijoittautunut, tai sen maan, jossa hankintaviranomainen on, lainsäädännön mukaisia sosiaaliturvamaksuja;
- f) on laiminlyönyt velvollisuutensa maksaa sijoittautumismaansa tai hankintaviranomaisen maan lainsäädännön mukaisia veroja;

--

Jäsenvaltioiden on määritettävä kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti ja yhteisön lainsäädännön huomioon ottaen edellytykset, joiden mukaan tätä kohtaa sovelletaan.”

Italian oikeus

- 6 Direktiivien 2004/17/EY ja 2004/18/EY mukaisia julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja palveluhankintoja koskevan säännösten käyttöön ottamisesta 12.4.2006 annettulla asetuksella nro 163/2006 (decreto legislativo n. 163 – Codice dei contratti pubblici relativi a lavori, servizi e forniture in attuazione delle direttive 2004/17/CE e 2004/18/CE) (GURI nro 100, Supplemento ordinario, 2.5.2006), sellaisena kuin se on muutettuna 13.5.2011 annettulla asetuksella nro 70 (GURI nro 110, 13.5.2011, s. 1), joka on muutettu laiksi 12.7.2011 annettulla lailla nro 106 (GURI nro 160, 12.7.2011, s. 1; jäljempänä asetus nro 163/2006), säännellään Italiassa kaikkia julkisia rakennusurakoita sekä tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjä.

- 7 Asetuksen nro 163/2006 II osan niihin sääntöihin, joita sovelletaan sopimuksen määrästä riippumatta, kuuluu 38 §, jossa vahvistetaan konsessioita, julkisia rakennusurakoita sekä tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyihin osallistumisen yleiset edellytykset. Kyseisen asetuksen 38 §:n 1 momentin i alakohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Konsessioita, julkisia rakennusurakoita sekä tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen sekä alihankintasopimusten ja näihin sopimuksiin liittyvien sopimusten ulkopuolelle on jätettävä henkilöt,

--

- i) jotka ovat rikkoneet vakavalla tavalla sosiaaliturvamaksuja koskevia Italian lainsäädännön tai sen valtion, johon ne ovat sijoittautuneet, lainsäädännön säännöksiä, ja tämä on todettu lopullisella päätöksellä”.
- 8 Kyseisen asetuksen 38 §:n 2 momentissa määritellään sosiaaliturvalaitoksille suoritettaviin maksuihin sovellettavien sääntöjen rikkomisten vakavuuden arviointiperuste. Siinä säädetään lähinnä, että saman asetuksen 38 §:n 1 momentin i alakohtaa sovellettaessa vakavina pidetään rikkomisia, jotka estävät sosiaaliturvamaksujen säännönmukaista suorittamista koskevan asiakirjan (documento unico di regolarità contributiva, jäljempänä DURC) antamisen.

- 9 Rikkomiset, jotka estävät DURCin antamisen, on puolestaan määritelty sosiaaliturvamaksujen säännönmukaista suorittamista koskevan asiakirjan sääntelystä 24.10.2007 annetulla työ- ja sosiaaliturvaministerin asetuksella (Decreto del ministero del lavoro e della previdenza sociale – che disciplina il documento unico di regolarità contributiva) (GURI nro 279, 30.11.2007, s. 11). Kyseisen ministerin asetuksen 8 §:n 3 momentissa säädetään seuraavaa:

”DURCin antamista pelkästään tarjouskilpailuun osallistumista varten ei estä kunkin sosiaaliturvalaitoksen ja jokaisen työntekijäkassan osalta erääntyneiden maksujen ja maksettujen maksujen välinen poikkeama, jos tämä poikkeama ei ole merkittävä. Enintään 5 prosentin poikkeamaa kultakin maksukaudelta erääntyneiden maksujen ja maksettujen maksujen välillä tai enintään 100 euron suuruista poikkeamaa ei pidetä vakavana, edellyttäen, että kyseistä summaa koskeva maksuvelvoite täytetään 30 päivän kuluessa DURCin antamisesta.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

- 10 Comune di Milano julkaisi 6.6.2011 tarjouskilpailuilmoituksen urakkasopimuksen tekomenettelystä, joka koski ”Milanon kunnan omistuksessa olevien asuinrakennuskiinteistöjen korjaustöitä ja varashälyttimien asennustöitä” ja joka oli tarkoitus ratkaista alimman hinnan kriteerin mukaan siten, että sopimuksen lähtösomma olisi 4 784 914,61 euroa.
- 11 Hankintailmoituksessa määrättiin nimenomaisesti, että kunkin tarjoajan piti hankintamenettelystä pois sulkemisen uhalla ilmoittaa täyttävänsä asetuksen nro 163/2006 38 §:ssä säädettyt yleiset edellytykset sopimuksen tekomenettelyyn osallistumiselle.
- 12 Libor esitti osallistumispyynnön ja ilmoitti mainitun asetuksen 38 §:n 1 momentin i alakohdan ilmaisuja toistaen, ettei se ole syyllistynyt ”lopullisella päätöksellä todettuihin sosiaaliturvamaksuja koskevien Italian lainsäädännön säännösten vakaviin rikkomisiin”.
- 13 Menettelyn päätteeksi Comune di Milano valitsi sopimuspuoleksi Liborin ja antoi sille tämän päätöksen tiedoksi 28.7.2011 päivätyllä ilmoituksella. Tämän jälkeen se tarkisti tarjoajan ilmoituksen. Tätä varten se sai toimivaltaiselta hallintoviranomaiselta DURCin, josta ilmeni, etteivät Liborin maksamat sosiaaliturvamaksut olleet ajan tasalla sen esittäessä tarjouskilpailuun osallistumista koskevan pyyntönsä, sillä se oli laiminlyönyt suorittaa määräajassa vuoden 2011 toukokuun maksut, joiden määrä oli 278 euroa ja jotka vastasivat kyseisen kuukauden kaikkia erääntyneitä maksuja. Libor oli maksanut tämän summan myöhässä 28.7.2011.
- 14 Comune di Milano perui DURCista ilmenneen rikkomisen perusteella ratkaisunsa lopullisen sopimuksen tekemisestä Liborin kanssa ja sulki sen pois menettelystä. Se nimesi uudeksi tarjouskilpailun voittajaksi Pascolo Srl:n.
- 15 Libor nosti tästä päätöksestä kanteen Tribunale amministrativo regionale per la Lombardiassa ja väitti erityisesti, että asetuksen nro 163/2006 38 §:n 2 momentti on ristiriidassa unionin oikeuden kanssa.
- 16 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että kyseessä oleva tarjouskilpailu ei kuulu direktiivin 2004/18 soveltamisalaan, koska pääasiassa kyseessä olevan hankinnan arvo alittaa kyseisen direktiivin 7 artiklan c alakohdassa vahvistetun kynnyksen. Se katsoo kuitenkin, että tällä tarjouskilpailulla on rajat ylittävä intressi, joten unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan EUT-sopimuksen perustavanlaatuisia sääntöjä on noudatettava. Tämän osalta sillä on epäilyksiä asetuksen nro 163/2006 38 §:n 2 momentin yhteensoveltuvuudesta unionin oikeuden suhteellisuusperiaatteen ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kanssa.

- 17 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on sitä mieltä, että kun mainitussa säännöksessä on otettu käyttöön maksuvelvollisuutta koskevan rikkomisen ”vakavuuden” puhtaasti oikeudellinen kriteeri, siinä poistetaan hankintaviranomaiselta kaikki harkintavalta sen määrittämiseksi, täytyvätkö sosiaaliturvamaksujen viivästymisen puuttumista koskevat osallistumiskriteerit. Tällainen poissulkeminen on sen mukaan itsessään yhteensoveltuvaa unionin oikeuden kanssa siltä osin kuin se vahvistaa tarjouskilpailuun osallistuvien talouden toimijoiden yhdenvertaista kohtelua.
- 18 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy kuitenkin, ovatko kansallisen lainsäätäjän laatimat kriteerit yhteensoveltuvat suhteellisuusperiaatteen kanssa. Se toteaa, että edellytys siitä, että yritys täyttää sosiaaliturvamaksuja koskevan maksuvelvoitteen, on otettu käyttöön tarjoajana olevan yrityksen luotettavuuden, huolellisuuden ja tunnollisuuden sekä sen oikean menettelyn työntekijöitä kohtaan varmistamiseksi. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, onko tietyn tämän edellytyksen laiminlyönti hankintamenettelyn osalta todella merkittävä viite yrityksen epäluotettavuudesta. Kyseessä on abstrakti arviointiperuste, jossa ei oteta huomioon tietyn tarjouskilpailun ominaisuuksia, jotka liittyvät sen kohteeseen ja arvoon, eikä rikkomiseen syyllistyneen yrityksen liikevaihdon suuruutta ja taloudellista kapasiteettia. Yrityksen sulkeminen pois hankintamenettelystä olisi suhteetonta pääasian kaltaisissa tapauksissa, joissa rikkominen koskee vähäistä rahamäärää.
- 19 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää lisäksi epäilyjä siitä, ovatko hankintamenettelystä pois sulkemisen edellytykset johdonmukaisia, kun verrataan sosiaaliturvamaksujen maksamatta jättämistä koskevia poissulkemisedellytyksiä verojen maksamatta jättämistä koskeviin edellytyksiin, joiden mukaan ainoastaan 10 000 euron määrän ylittävät rikkomiset luokitellaan vakaviksi.
- 20 Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia on näin ollen päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Ovatko suhteellisuusperiaate, joka perustuu SEUT 49, SEUT 56 ja SEUT 101 artiklassa tarkoitettuihin sijoittautumisoikeuteen sekä syrjintäkiellon ja kilpailun suojelun periaatteisiin, sekä suhteellisuusperiaatteeseen sisältyvä johdonmukaisuusperiaate esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan lopullisella päätöksellä todettua maksuvelvollisuuden rikkomista pidetään vakavana sekä [Euroopan unionin] ratkaisevan kynnyksen ylittävien että sen alittavien tarjouskilpailujen osalta, kun sen määrä ylittää arvoltaan 100 euroa ja se merkitsee samalla yli 5 prosentin poikkeamaa erääntyneiden maksujen ja suoritettujen maksujen välillä kunkin palkanmaksukauden tai sosiaaliturvamaksujen maksukauden osalta, mistä seuraa, että hankintaviranomaiset ovat velvollisia sulkemaan pois hankintamenettelystä tarjoajan, joka on vastuussa tällaisesta rikkomisesta, ilman mahdollisuutta arvioida muita seikkoja, jotka objektiivisesti arvioiden ilmaisisivat tarjoajan luotettavuuden sopimuskumppanina?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

- 21 Aluksi on todettava, että vaikka pääasiassa kyseessä olevaa kansallista säännöstöä sovelletaan tarjouskilpailuihin, joiden arvo ylittää tai alittaa direktiivin 2004/18 7 artiklassa vahvistetun kynnyksen julkisille hankinnoille, kuten kysymyksessä mainitaan, pääasiassa kyseessä olevan julkisen hankinnan arvo alittaa kyseisessä 7 artiklan c alakohdassa mainitun määrän.
- 22 Lisäksi sekä tämän kysymyksen sanamuodosta että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen huomautuksista, sellaisina kuin ne on koottu tämän tuomion 18 kohdassa, ilmenee, että kyseinen tuomioistuin tiedustelee erityisesti, onko pääasiassa kyseessä oleva kansallinen lainsäädäntö suhteellisuusperiaatteen mukainen.

- 23 Näin ollen kyseinen tuomioistuin tiedusteleo kysymyksellään lähinnä, onko SEUT 49, SEUT 56 ja SEUT 101 artiklaa sekä suhteellisuusperiaatetta tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansalliselle sääntelylle, jolla veloitetaan hankintaviranomaiset sellaisten julkisten rakennusurakoiden yhteydessä, joiden arvo alittaa direktiivin 2004/18 7 artiklan c alakohdassa määritetyn kynnyksen, sulkemaan pois hankintamenettelystä tarjoajan, joka on rikkonut sosiaaliturvamaksujen maksamisvelvollisuutta, jos erääntyneiden ja maksettujen summien välinen ero on samalla sekä yli 100 euroa että yli 5 prosenttia erääntyneistä summista.
- 24 Aluksi on muistutettava, että kyseisen direktiivin soveltaminen julkisia hankintoja koskevaan sopimukseen edellyttää, että sopimuksen ennakoitu arvo on vähintään mainitun direktiivin 7 artiklassa vahvistettu kynnyсарvo. Päinvastaisessa tapauksessa on sovellettava EUT-sopimuksen perustavanlaatuisia sääntöjä ja yleisiä periaatteita, mikäli kyseiseen sopimukseen liittyy selvä rajat ylittävä intressi, kun otetaan huomioon muun muassa sen suuruus ja täyttämispaiikka (ks. vastaavasti mm. tuomio Ordine degli Ingegneri della Provincia di Lecce ym., C-159/11, EU:C:2012:817, 23 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on arvioida tällaisen intressin olemassaolo (ks. vastaavasti tuomio Belgacom, C-221/12, EU:C:2013:736, 30 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 25 Vaikkei pääasiassa kyseessä oleva julkinen rakennusurakka saavutakaan saman direktiivin 7 artiklan c alakohdassa määriteltyä kynnystä, on siltä osin kuin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo tällä sopimuksella olevan tietty rajat ylittävä intressi todettava, että mainittuja perustavanlaatuisia sääntöjä ja yleisiä periaatteita sovelletaan pääasiassa.
- 26 EUT-sopimuksen niiden määräysten osalta, joihin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa, on todettava, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen julkisia hankintoja koskevasta hankintamenettelystä poissulkemistilanne ei liity SEUT 101 artiklassa tarkoitettuun yritysten väliseen sopimukseen, yritysten yhteenliittymien päätökseen eikä yritysten yhdenmukaistettuun menettelytapaan. Pääasiassa kyseessä olevan kaltaista kansallista säännöstä ei siis ole tarkasteltava suhteessa tähän artiklaan.
- 27 Kuten direktiivin 2004/18 toisesta perustelukappaleesta ilmenee, EUT-sopimuksen niihin periaatteisiin, joita on noudatettava julkisia hankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyissä, kuuluvat sitä vastoin sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden periaate sekä suhteellisuusperiaate.
- 28 SEUT 49 ja SEUT 56 artiklan osalta unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että kyseiset artiklat ovat esteenä sellaisille kansallisille toimenpiteille, jotka – vaikka niitä sovelletaan ilman kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää – ovat omiaan estämään Euroopan unionin kansalaista käyttämästä mainituilla perussopimuksen määräyksillä taattua sijoittautumisvapautta ja palvelujen tarjoamisen vapautta tai haittaamaan niiden käyttämistä taikka tekemään niiden käyttämisen vähemmän houkuttelevaksi (ks. mm. tuomio Serrantoni ja Consorzio stabile edili, C-376/08, EU:C:2009:808, 41 kohta).
- 29 Julkisten hankintojen osalta tarjouskilpailun avaaminen mahdollisimman laajalle kilpailulle on sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden kannalta unionin etujen mukaista (ks. vastaavasti tuomio ConISMa, C-305/08, EU:C:2009:807, 37 kohta). Se, että sovelletaan asetuksen nro 163/2006 38 §:n 1 momentin i alakohdan kaltaista säännöstä, jolla suljetaan julkisia rakennusurakoita koskevien sopimusten tekomenettelyjen ulkopuolelle henkilöt, jotka ovat syyllistyneet sosiaaliturvamaksujen maksamiseen sovellettavien kansallisten sääntöjen vakavaan rikkomiseen, voi estää tarjoajien mahdollisimman laajan osallistumisen tarjouskilpailumenettelyihin.
- 30 Tällainen kansallinen säännös, joka voi estää tarjoajien osallistumisen julkiseen hankintamenettelyyn, johon liittyy selvä rajat ylittävä intressi, muodostaa SEUT 49 ja SEUT 56 artiklassa tarkoitettua rajoituksen.

- 31 Tällainen rajoitus voi kuitenkin olla perusteltu siltä osin kuin sillä pyritään yleisen edun mukaiseen hyväksyttävään tavoitteeseen ja siltä osin kuin se on suhteellisuusperiaatteen mukainen, eli kun sillä voidaan taata tämän tavoitteen toteutuminen eikä sillä ylitetä sitä, mikä on tarpeen sen saavuttamiseksi (ks. vastaavasti tuomio Serrantoni ja Consorzio stabile edili, EU:C:2009:808, 44 kohta).
- 32 Tältä osin ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee ensinnäkin, että asetuksen nro 163/2006 38 §:n 1 momentin i alakohdassa säädetyllä julkisista hankintamenettelyistä pois sulkemisella pyritään varmistamaan tarjoajan luotettavuus, huolellisuus ja tunnollisuus sekä sen oikea menettely työntekijöitään kohtaan. On katsottava, että sen varmistaminen, että tarjoajalla on tällaiset ominaisuudet, muodostaa yleisen edun mukaisen hyväksyttävän tavoitteen.
- 33 Tämän jälkeen on todettava, että asetuksen nro 163/2006 38 §:n 1 momentin i alakohdassa säädetyn kaltainen pois sulkemisen syy on omiaan takaamaan tavoitellun päämäärän saavuttamisen, koska se, että talouden toimija jättää maksamatta sosiaaliturvamaksut, viittaa yleensä siihen, ettei tämä noudata luotettavasti, huolellisesti ja tunnollisesti lakisääteisiä ja sosiaalisia velvollisuuksiaan.
- 34 Tällaisen toimenpiteen tarpeellisuudesta on todettava ensinnäkin, että sillä, että kansallisessa säännöstössä määritellään täsmällinen kynnyksellinen julkisten hankintasopimusten tekomenettelyihin osallistumisesta pois sulkemiselle, eli erääntyneiden sosiaaliturvamaksujen ja maksettujen maksujen välinen ero, joka on samalla sekä yli 100 euroa että yli 5 prosenttia erääntyneistä summista, taataan paitsi tarjoajien yhdenvertainen kohtelu myös oikeusvarmuus, jonka noudattaminen on edellytys rajoittavan toimenpiteen oikeasuhteisuudelle (ks. vastaavasti tuomio Itelcar, C-282/12, EU:C:2013:629, 44 kohta).
- 35 Toiseksi mainitun poissulkemiskynnyksen tasosta, sellaisena kuin se määritellään kansallisella säännöstöllä, on muistutettava, että direktiivin 2004/18 soveltamisalaan kuuluvien julkisten hankintojen osalta sen 45 artiklan 2 kohdassa jätetään kaikkien siinä mainittujen poissulkemista koskevien tilanteiden soveltaminen jäsenvaltioiden harkintaan, minkä osoittaa ilmaisu ”hankintamenettelystä voidaan sulkea pois”, joka on kyseisen säännöksen alussa ja jonka e ja f alakohdassa viitataan nimenomaisesti kansallisiin lainsäädäntöihin (ks. julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 18.6.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/50/ETY (EYVL L 209, s. 1) 29 artiklan osalta tuomio La Cascina ym., C-226/04 ja C-228/04, EU:C:2006:94, 21 kohta). Lisäksi kyseisen 45 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on määritettävä kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti ja unionin lainsäädännön huomioon ottaen edellytykset, joiden mukaan tätä kohtaa sovelletaan.
- 36 Näin ollen direktiivin 2004/18 45 artiklan 2 kohdan tavoitteena ei ole siinä mainittujen poissulkemista koskevien syiden yhdenmukainen soveltaminen unionissa, koska jäsenvaltioilla on oikeus olla ollenkaan soveltamatta mitään näistä syistä tai sisällyttää ne kansalliseen lainsäädäntöön tiukkuudella, joka voi vaihdella tapauskohtaisesti aina sen mukaan, minkälaisia oikeudellisia, taloudellisia taikka sosiaalisia syitä kansallisella tasolla pidetään tärkeinä. Jäsenvaltioilla on tällöin oikeus keventää kyseisessä säännöksessä säädettyjä perusteita tai tehdä niistä joustavampia (ks. direktiivin 92/50 29 artiklan osalta tuomio La Cascina ym., EU:C:2006:94, 23 kohta).
- 37 Direktiivin 2004/18 45 artiklan 2 kohdan e alakohta mahdollistaa sen, että jäsenvaltiot voivat sulkea pois hankintamenettelystä talouden toimijan, joka ei ole noudattanut sosiaaliturvamaksujen maksamisvelvollisuuttaan, ilman että siinä olisi säädetty mistään maksuviivästysten vähimmäismäärästä. Näin ollen se, että tällaisesta vähimmäismäärästä säädetään kansallisessa oikeudessa, muodostaa tässä säännöksessä tarkoitetun poissulkemiskriteerin kevennyksen eikä sen siis voida katsoa ylittävän sitä, mikä on tarpeen. Näin on sitäkin suuremmalla syyllä sellaisen hankintamenettelyn osalta, jossa hankinnan arvo ei yllä kyseisen direktiivin 7 artiklan c alakohdassa säädetyn kynnyksen tasolle ja johon ei tämän vuoksi sovelleta siinä säädettyjä erityisiä ja tiukkoja menettelyjä.

- 38 Se, että kansallisessa oikeudessa säädetty poissulkemiskynnys on verojen maksamatta jättämisen osalta paljon korkeampi kuin sosiaaliturvamaksujen maksamiseen liittyvä kynnys, kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, ei itsessään vaikuta viimeksi mainitun kynnyksen oikeasuhteisuuteen. Kuten tämän tuomion 36 kohdasta ilmenee, jäsenvaltiot voivat sisällyttää muun muassa mainitun direktiivin 45 artiklan 2 kohdan e ja f alakohdassa säädettyjä poissulkemisen syitä kansalliseen säännöstöön tapauskohtaisesti vaihtelevalla tiukkuusasteella kansallisella tasolla vallitsevien oikeudellisten, taloudellisten tai sosiaalisten näkemysten mukaisesti.
- 39 Lisäksi tällainen tilanne eroaa siitä, joka on johtanut tuomioon Hartlauer (C-169/07, EU:C:2009:141), jossa on katsottu, että kysymyksessä oleva kansallinen lainsäädäntö ei ollut omiaan takaamaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, koska sillä ei pyritty niihin johdonmukaisesti ja järjestelmällisesti. Erona mainitussa tuomiossa tutkittuun sääntelyyn nyt käsiteltävän pääasian kohteena oleva toimenpide perustui, kuten tämän tuomion 34 kohdasta ilmenee, objektiivisiin arviointiperusteisiin, jotka eivät ole syrjiviä ja jotka ovat etukäteen tiedossa (ks. vastaavasti tuomio Hartlauer, EU:C:2009:141, 64 kohta).
- 40 Tästä johtuu, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen kansallisen toimenpiteen ei voida katsoa ylittävän sitä, mikä on tarpeen asetetun tavoitteen saavuttamiseksi.
- 41 Edellä esitettyjen seikkojen perusteella esitettyyn ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että SEUT 49 ja SEUT 56 artiklaa sekä suhteellisuusperiaatetta on tulkittava siten, etteivät ne ole esteenä sellaiselle kansalliselle säännöstölle, jolla veloitetaan sellaisten julkisten rakennusurakoiden hankintamenettelyissä, joiden arvo alittaa direktiivin 2004/18 7 artiklan c alakohdassa määritellyn kynnyksen, hankintaviranomaiset sulkemaan pois tällaisesta hankintamenettelystä tarjoajan, joka on vastuussa sosiaaliturvamaksujen maksamista koskevan velvollisuuden rikkomisesta, jos eräntyneiden summien ja maksettujen summien välinen ero on samalla sekä yli 100 euroa että yli 5 prosenttia eräntyneistä summista.

Oikeudenkäyntikulut

- 42 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kymmenes jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

SEUT 49 ja SEUT 56 artiklaa sekä suhteellisuusperiaatetta on tulkittava siten, etteivät ne ole esteenä sellaiselle kansalliselle säännöstölle, jolla veloitetaan sellaisten julkisten rakennusurakoiden hankintamenettelyissä, joiden arvo alittaa julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 31.3.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/18/EY, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 30.11.2009 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 1177/2009, 7 artiklan c alakohdassa määritellyn kynnyksen, hankintaviranomaiset sulkemaan pois tällaisista hankintamenettelyistä tarjoajan, joka on vastuussa sosiaaliturvamaksujen maksamista koskevan velvollisuuden rikkomisesta, jos eräntyneiden summien ja maksettujen summien välinen ero on samalla sekä yli 100 euroa että yli 5 prosenttia eräntyneistä summista.

Allekirjoitukset